

66/1917. g. 22.

A

NAGYBÁNYAI REF. EGYHÁZMEGYE

1917. ÁPR. 19. NAPJÁN SZATMÁR-NÉMETIBEN TARTOTT RENDES

KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

*

AZ EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA

NYOLCZVANKETTEDIK DARAB

NAGYBÁNYA
NÁNÁSY ISTVÁN KÖNYVNYOMDÁJÁBÓL
1917

A

NAGYBÁNYAI REF. EGYHÁZMEGYE

1917. ÁPR. 19. NAPJÁN SZATMÁR-NÉMETIBEN TARTOTT RENDES

KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

*

AZ EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA

NYOLCZVANKETTEDIK DARAB

NAGYBÁNYA
NÁNÁSY ISTVÁN KÖNYVNYOMDÁJÁBÓL
1917

A nagybányai református egyházmegye
1917. április 19. napján Szatmár-Németiben tartott
rendes közgyűlésén jelenvoltak

Széll György esperes és **Csaba Adorján** egyházmegyei gondnok elnöklete alatt:

Sátor Dávid, Szabó József, Papolczy Zoltán, Nagy Elek, Magoss Ferencz, Joó Kálmán lelkészi tanácsbírák; Tóth Mór, Szilágyi Tihamér, Sinka Lajos, Bay Lajos, Boross Zoltán világi tanácsbírák;

Soltész Elemér lelkészi, Thordai Imre világi főjegyző;

Bogdán Lajos lelkészi, dr. Helmeczy József világi jegyző;

Nagy Lajos pénztárnok;

dr. Harcsár Géza ügyész;

Baranyi Lajos, Czelder Béla, Dávid Sándor, Demeter Gyula, Kató Béla, Kató István, Kiss Sándor, Kovács Károly, Kócsi Péter, Makai Elek, Marcsa Imre, Miszti Mihály, Molnár Lajos, Oláh Sándor, Orosz Ernő, Öry Tamás, Sárközi Lajos, Sipos Károly, Szabó Károly, Szentgyörgyi Zsigmond, Szentkirályi Károly, Sziky Ádám, Takács Imre, dr. Varga Jenő, Visky Ferencz rendes lelkészek;

Kádár Károly tanítótanársági képviselő;

Daróczi Albert adorjáni, Erdődy Károly amaczi, Kató Ambrus apai, Kulcsár Márton aranyosmeggyesi, Bak Mihály avasujvárosi, Kiss Kálmán batizi, Kósa Károly egrii, Pap Márton felsőbányai, Várady József garbolcsi, Puskás Lajos hiripi, Horváth Gábor józsefházai, Meleg György kakszentmártoni, Bak Gedeon kishódosi, S. Nagy Pál kiskolcsi, Cserepes Károly kispaládi, Ölyüs Lajos kőszegremetei, Balog Géza lázárói, Fehér Gedeon méhtelegi, Piskolti Károly misztótfalui, Bay Lajos nagybányai, Bálint Zsigmond nagykolcsi, N. Székely Mihály ombodi, Nagy Mihály patóházai, Deme András pettyéni, Kádár Mihály sándorhomoki, Kurpé György sárközi, Kertész István sárközüzlaki, Sütő Imre szamoskrassói, id. Fehér József szatmárhegyi, Szeőke Sándor szatmárudvari, Király Imre szárazberek, dr. Komoróczy Iván színerváraljai, Ur Ferencz tisztaberek képviselők.

1. A XC. zsoltár első versének eléneklése s esperes ur mindannyiunk érzelmeit hiven kifejező, a már-már három éve tartó világháboru borzalmi között is hogy el nem veszünk, a jóságos Isten segítő kegyelmeért hálát mondó, hazánk s nemzetünk fenmaradását biztosító áldott békeesség eljövételét esdeklő, buzgóságos imája után egyházmegyei gondnok ur rövid beszéddel — amelyben kifejezést ad annak, hogy nemzetünk megpróbáltatása, tragoediája, hite szerint nem sokára véget ér, a Hadi gondozó hivatal, mint amelynek fölkarolásával Isten iránt tettekben mutatunk hálát, lelkészek, tanítók s egyházak figyelmébe melegen ajánlván, az elviselhetetlen drágaság szorongatásai között a lelkészek segítségét az egyházak nemes kötelességének jelenti ki s miután helybenhagyást kér arra, hogy gyűlésünket a mai nehéz közlekedési viszonyok között elnöktársával együtt Szatmár-Németibe hívta össze —

a közgyűlést a tagok szíves üdvözlése mellett megnyitja.

2. A megbízó levelek beszédével elnökség Dávid Sándort bizza meg. Elmaradásukat bejelentették dr. Dezső Kálmán tanácsbíró és Bartók Károly lelkész.

Közgyűlésünk alkotó tagjait az elől kitett sorrendben igazolja, az elmaradásukat jelentett tagok mentségét tudomásul veszi.

Az indokolatlanul elmaradt közgyűlési tagokat illetőleg idevonatkozó 1907—77. sz. határozatától a mai nehéz idők kényszerítő hatása alatt eltekint.

3. A gyűlési tagok között szétosztott tárgysorozatot

közgyűlésünk fölolvastottnak tekintvén, három rendbeli pótlással a tanácskozás sorrendjéül elfogadja.

4. Az elnöki megnyitóval kapcsolatban

közgyűlésünk jóváhagyóan tudomásul veszi, hogy gyűlésünk a mai rendkívüli viszonyok között ad hoc Szatmár-Németibe hivatott össze.

5. Olvastatott a következő esperesi jelentés:

„Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés! Az időközi változásokra és más felmerült fontosabb ügyekre vonatkozó jelentésemet van szerencsém az alábbiakban beterjeszteni.

I. Megválasztott kiskolcsi lelkész, *Takács Imre*, állását január kezdetén elfoglalta. A segédlelkészek közül eltávozott *Kovács Elek* november hó közepén Kiskolcsról; *Pálur József* Ombodról október hó végén. Helyére november 8-án *O. Kiss Gyula* jött, kit már helyet-

tes lelkészül alkalmaztam oda. December 23-án történt eltávozása után *Fekésházy Jenőt* biztam meg a helyettes lelkészi teendők végzésével; majd január 16-tól *Márffy Józsefet*. Az oldalamon szolgáló s.-lelkész, *Bodnár László*, március 27-én rendes lelkészi állásra nyervén meghívást, *Szabó István* IV. éves theologus exmittáltatott hozzám segéd-lelkészül.

Helyettes tanítókul hatáskörömből folyólag megerősítettem: 1. Nagypaládon *Furó Béla* debreczeni tanítóképző intézeti IV. éves növendéket; 2. Mikolában *Szabó Margit* okl. nőtanítót; mindkettőt az iskolai év tartamára.

A mult évben kimutatott hadba vonult 17 tanító közül *Giday E.* kispaládi tanító haza bocsáttatván, ez idő szerint 16 tanítónk teljesít katonai szolgálatot. Többízi sürgetésem folytán mind e mellett is az iskoláztatás folyamatban volt — Rozsály és Sárközujlak kivételével — minden egyházunkban, helyettesítés, osztályösszevonás és lelkészeink segítségével.

II. A szatmárnémetii ref. nőnövelő intézetek fentartása és továbbfejlesztése tárgyában kiküldött bizottsága egyházmegyénknek a szatmári egyházmegye hason bizottságával közös gyűlésre összehivatott ugyan, de magát a tanácskozást nem tarthattuk meg a közbejött vasuti közlekedési akadály miatt. S így feladatának sem ez irányban, sem pedig abban, hogy a szatmárnémetii ref. tanítónőképző évi segélyére nézve nyújtson javaslatot közgyűlésünknek, nem tehetett eleget a bizottság.

III. Tisztelettel jelentem, hogy a harangok hadi célokra átvétele egyházmegyénk területén kezdetét vette s az átadás módozataira nézve e helyen is kiemelendőnek tartom az 1916—1870. sz. püspöki körlevelet és annak azon intézkedését, hogy az átvételi jegyzőkönyv egy példánya hozzám beterjesztendő.

IV. A nyilvános ellenőrzés szempontjából jelentem, hogy a *József királyi herczeg szanatorium* javára egyházaink beküldöttek 102 K 58 f-t (és pedig: Nagyhódos 4·20 K, Szinérváralja 3 K, Kishódos 5 K, Józsefháza 50 K, Szárazberek 9·24 K, Lázári 12·65 K, Kispalád 6 K, Garbolcz 7·49 K, Avasujváros 5 K). A *Bethesda* kórház részére 223 K 68 f gyűlt be (és pedig: Vámfalu 14·42 K, Nagybánya 15 K, Szamoskóród 3 K, Patóháza 1·66 K, Kakszentmárton 8 K, Ombod 15 K, Pettyén 2·26 K, Szinérváralja 14·52 K, Szárazberek 15·33 K, Batiz 1 K, Aranyosmeggyes 5 K, Nagyhódos 3·35 K, Misztótfalu 2 K, Sándorhomok 5 K, Kishódos 2·10 K, Hirip 3·65 K, Kispalád 3 K, Egri 10 K, Tisztaberek 4·05 K, Garbolcz 1·90 K, Felsőbánya 3·40 K, Avasujváros

29·52 K, Ápa 10 K, Magosliget 6·12 K, Adorján 5 K, Szamoskrassó 8·80 K, Kiskolcs 5·60 K, Nagykolcs 3 K, Lázári 7 K, Méhtelek 7·50 K, Mikola 7·50 K). *Vak katonák* olvasmányára (Avasujváros) 5 K. Mind-ezen adományokat a püspöki hivatalhoz beszolgáltattam dec. 27-én és jan. 20-án. Ujabb adakozás a *Bethesda* részére 11·52 f (Udvari 1 K, Szatmárhegy 10·52 K), mit direkte a kórháznak küldöttem el.

Jelentésem zártán vagyok kiváló tisztelettel Avasujváros, 1917. április 15. *Széll György* esperes."

Közigyűlésünk a jelentést helyesléssel veszi tudomásul.

6. Olvastatott az 1916—345. számú egyházkerületi határozat, mely az egyetemes konvent 1916—47. számú abbeli határozatát, hogy egyszersmindenkori segélyre csak oly nagyobb károkat szenvedő egyházközsegeket ajánljanak, melyek a szenvedett kár helyrehozatalára önerejükől képtelenek, az egyházmegyéek figyelmébe ajánlja.

Tudomásul szolgál.

7. Olvastatott az egyházkerületi közgyűlés 1916—442. sz. határozata, mely a legáció intézményére vonatkozólag az 1916—190. sz. egyházkerületi végzés értelmében ismételten jelentéstételre szólítja föl az egyházmegyéket.

Egyházmegyei közgyűlésünk megállapítja, hogy az idézett egyházkerületi határozatra 1916—68. sz. a hozott jelentésével megadta a feleletet, amelyet egyházaink kicsiny és szegény volta miatt, sajnálattal bár, véglegesnek kér tekinteni s ebben az értelemben tesz ujabb jelentést a főt. egyházkerületi közgyűlésre.

8. Az egyházkerület 1916—599. sz. határozatát, mely abban a vitás kérdésben, hogy Adorjánhegy egyházmegyénkhez vagy a máramaros-ugocsai egyházmegyéhez tartozik-e, elsőfoku közigazgatási bíróságul egy harmadik, nem érdekelt, egyházmegyei bíróság kiküldését mondja ki,

közigyűlésünk megnyugvással tudomásul veszi.

9. Olvastatott a felsőszabolcsi egyházmegye 1916. szept. 27-én tartott közgyűlésének 84. jegyzőkönyvi sz. határozata, mely az 1914. évi 46. sz. egyházkerületi határozatnak az 1915—74. sz. egyházkerületi határozat 1. pontjában foglalt helyesbítésével szemben annak a kimondását czélozza keresztülvinni, hogy a Foncière Pesti biztosító intézettel kötött szerződésből folyólag a nyers díjbevételeből járó jutalék a maga egészében a belkörü biztosítás alapjára fordíttassék s e tárgyban határozatához való hozzájárulásra a társegyházmegyéket fölkéri.

Közgyűlésünk, miután az egyházkerületi közgyűlés 1916—379. sz. határozatával ide vonatkozólag újból és véglegesen intézkedett, a felsőszabolcsi egyházmegye idézett határozata fölött napirendre tér.

10. Kócsi Péter számvizsgáló bizottsági tag, hivatkozással közgyűlésünktől 1916—89. sz. a. nyert megbízatására, jelenti, hogy a tisztabereki egyházi magtár templomépítés céljára alapított s mint ilyen „templom-alap” czimen van kezelve s e czimen lett arról a számadás az 1915. évről a számvevőszékhez beterjesztve s meg is vizsgálva; a számvevőszék tévedése onnan származhatott, hogy egyrészt a cím-változás nem volt jelezve, másrészt pedig az 1915. évben a magtári adósok kamatot sem természetben sem pénzben nem fizettek.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi.

11. A Helmeczy-öztöndij-bizottság jelenti, hogy az alapító levél értelmében kiadható 40 K ösztöndijra egyedül Joó Kálmán szárazberekli lelkésznek a sárospataki ref. gimnázium 7. osztályában tanuló Kálmán fia pályázott, ki az előirt föltételeknek megfelelt s részére az ösztöndij kiadatott.

Tudomásul szolgál.

12. A nagybányai egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság, 1916—97. sz. határozatában arra kötelezte az amaczi lelkészt, hogy fa- és széna-járandóságait a folyó (1916.) évben nem természetben, hanem a díjlevélben kitüntetett pénzértékben vegye ki; az amaczi presbyteriumot pedig arra kötelezte, hogy jövőre a lelkésszel méltányos egyességet kössön s azt jóváhagyás végett mutassa be.

Az amaczi presbyterium 1917. márc. 18. napján 64. sz. a. ki mondja, hogy „az egyességre nem hajlandó, hanem ragaszkodik a régi fizetéshez.” Vagyis, amint lelkész az egyházmegyei közgyűléshez intézett beadványában jelzi, a presbyterium sem természetben fizetni, sem új, méltányos egyességet kötni nem akar.

Asztalnok Sándor és 23 társa amaczi egyháztagok beadványukban a háboru-okozta nehéz helyzetre hivatkozással kijelentik, hogy új kárta csinálásának szükségét nem látják, tehát ilyet csinálni nem is hajlandók, ami más szóval az jelenti, hogy a díjlevélben foglalt széna- és failletménynek évek hosszú során át változatlan, de soha meg nem újított és jóvá nem hagyott értékelésétől eltérni s megfelelő váltságdíjat fizetni nem akarnak.

Közgyűlésünk utasítja az amaczi egyházban ez év folyamán egyházlátogatást teljesítő küldöttséget, hogy a pres-

byteriumot törvényellenes magatartása felől fölvilágosítván, a közigazgatási bíróság határozatának megfelelő eljárásra, lelkéssel méltányos egyességkötésre birni igyekezzék. Az esperesi hivatalt pedig fölhevja, hogy amennyiben a küldöttség fáradozása hiábavaló volna, a presbyteriumnak a lelkészi díjlevélben foglalt kötelezettség teljesítését, illetve méltányos egyesség kötését megtagadó, avagy érvényes határozat hozatalát bármi módon meghiusító tagjai ellen a fegyelmi eljárást a küldöttség jelentésének vétele után azonnal rendelje el.

13. Az aranyosmeggyesi presbyterium 1917. jan. 14. napján tartott üléséből 3. sz. a. jelenti, hogy Böszörményi Zsigmond presbyter kötelező nyilatkozatot állított ki és terjesztett a presbyterium elé, melyben kijelenti, hogy családja ama tagját, ki aranyosmeggyesi birtokának tulajdonába lép, kötelezi arra, hogy az általa jelenben fizetett lelkészi illetményt (2 mm. búza, fél öl fa, 2 kézi napszám) mindenkor pontosan fizesse. Ha pedig az örökösnek a birtoktól meg kellene válni, ezt a fizetési kötelezettséget telekkönyvi bekebelezéssel tartozik átruházni az új tulajdonosra, hogy az az illetményt évenként pontosan fizesse, vagy pedig a lelkész beleegyezésével készpénzben megválthassa.

Közgyűlésünk Böszörményi Zsigmond aranyosmeggyesi presbyternek, egyházmegyénk volt nagyérdemű tanácsbírájának bölcseségről, jóakaratról és egyházszeretetről tanuskodó elhatározását, mellyel az általa jelenben fizetett lelkészi illetményt az aranyosmeggyesi egyház részére örök időkre biztosítani kívánja, elismerésének kifejezésével veszi tudomásul. Egyszersmind egyházmegyei ügyészt fölhevja, hogy a jelzett nyilatkozatban foglalt intézkedés érvényességének biztosítására nézve netalán szükséges teendőket ellátni s erről az esperesi hivatalnál következő gyűlésünkig jelentést tenni sziveskedjék.

Miről Böszörményi Zsigmond aranyosmeggyesi presbyter és dr. Harcsár Géza ügyész kivonaton értesítettnek.

14. Az aranyosmeggyesi presbyterium 1917. januárius 14-én tartott ülésében — tekintettel arra, hogy a gr. Teleki Sámuel-féle aranyosmeggyesi ingatlanok vevői részéről a lelkészi és tanítói illetmény váltságdíja fejében kifizetett s 6%-os hadi kötvénybe fektetett 8000 K évi kamatának lelkészt illető kétharmadrésze kevesebb, mint az előbb természetben fizetett illetmény normális piaczi értéke — szabályszerűen

elhatározta, hogy lelkészt a mutatkozó javadalomcsökkenésért úgy kárpótolja, hogy a tanítói illetmény czimén az egyháznak járó egyharmadrész kamatot is átengedi lelkésznek; egyébként a meglevő lelkészi díjlevelet érintetlenül hagyja azzal, hogy lelkész-változás esetén a pályázati hirdetményben megjegyzendő lesz ez: „A gróf Teleki és gróf Karatsay nevek alatt foglalt természetbeliek a 8000 K váltságtőke mindenkor kamatának erejéig biztosítatnak a lelkész részére“ (V. ö. 1916—17. sz. egyházmegyei hat.).

Közigyűlésünk az aranyosmeggyesi presbyterium idézett 1917—4. sz. határozatában foglaltakat tudomásul veszi és jóváhagyja.

15. A debreczeni egyházmegyei lelkészi közértekezlet 1916—4. számú, egyházmegyénknak is megküldött határozata fölött — mint-hogy az itt szóvá tett kérdésben az egyházkerület a maga idevonatkozó határozatát (1916—60₃.) változtatlanul fentartotta (1916—379_s.) —

közigyűlésünk napirendre tér s erről az értekezlet elnökét, a debreczeni egyházmegye esperesét, kivonaton értesíti.

16. Eskütételre jelentkezett Szepessy Erzsébet adorjáni tanítónő.

Miután a hivatalos esküt letette, esperes ur hozzá intézett beszédében kifejezi, hogy örömmel látjuk egyházunk szolgálatában azt az új erőt, melyet a tanítónők képviselnek s szívére kötvén, hogy jó református fiukat és leányokat nevelni, a lelkésznek egyházépítő s a népjólétet célzó munkájában munkatársának lenni esküjéből folyó szent kötelessége, gyűlésünk jókívánatai között elbocsátja további munkájára.

17. A nagybányai presbyterium 1916. dec. 29-én kelt 21. és 22. sz. 1917. március 23-án kelt 5. sz. határozatai kapcsán Soltész Elemér lelkész jóváhagyás és szétosztás végett beterjeszti az egyház kezelése alatt álló „Smaregla János-alapítvány,“ Beregszászy Sámuelné-alapítvány“ és „Virág István-alapítvány“ alapító leveleit.

Közigyűlésünk a 4—4 eredeti példányban kiállított alapítóleveleket jóváhagyja s a záradékolásra és a rendeltetési helyekre való szétosztásra elnökséget fölkéri.

18. A patóházai presbyterium 1917. márc. 18-án tartott gyűlésében törvényes formák között hozott 1. sz. határozatában kimondta, hogy az egyház Nagy Sámuel és neje Balla Erzsébet patóházai lakosoknak eladja a patóházai 4. sz. betétben foglalt 213. 214. 215. hrsz. tulajdonát képező ingatlanból a csatolt vázrajzon 214₂. hrszámmal ki-

hasított 125 □-öl területű részletet és a 215/1. hrszámmal kihasított 150 □-öl területű részletet a rajta levő épülettel együtt 4405 korona vételárért.

Szabó József és Boross Zoltán tanácsbírák az eladást az egyháza elönyösnek mondják.

Közigyűlésünk az idézett presbyteri határozatot s az ennek alapján bemutatott adásvevési szerződést a maga részéről jóváhagyja s megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

19. Az adorjáni presbyterium nevében Demeter Gyula lelkész az egyháznak az 1916—601. sz. egyházkerületi végzéssel kiegészítés végett visszatett birtokeladási ügyét újból beterjeszti.

Közigyűlésünk annak tudomásul vétele mellett, hogy az egyház lelkészt és tanítót az eladott ingatlan helyett egy más, 4 kat. hold 1504 □-öl területű föld haszonélvezetükbe adásával kárpótolja, a szóban forgó s a kívánt pótlásokkal ellátott birtokeladási ügyet végső megerősítés céljából az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

20. A nagypaládi presbyterium nevében Sipos Károly lelkész megerősítés végett beterjeszti az egyháznak özv. Cholnoky Imréné nagypaládi lakossal kötött haszonbérleti szerződését, amely szerint az egyház haszonbérbe adja özv. Cholnoky Imrénének „Nagyéger“ nevű tagosbirtokát 1917. január 1-től 1923. január 1-ig terjedő hat egymás után következő évre 2400 K évi haszonbérért.

Egyházmegyei közgyűlésünk a már esperesi előzetes jóváhagyást nyert haszonbérleti szerződést megerősíti.

21. Az egyházkerületi közgyűlés 1914—397. számú határozatában felhívta az adorjáni egyházat, hogy a külön kántori tiszteletdíj biztosítása tárgyában annak idején jelentést tegyen. Ezzel kapcsolatban olvastatott az adorjáni presbyterium 1917. ápr. 6-án tartott gyűlésének 2. számú határozatában foglalt jelentése, amely szerint a kántortanító részére külön kántori tiszteletdíjat az egyház hiveinek szegénysége miatt mindez ideig nem biztosíthatott, ezt csak az adócsökkentési segély fölemelése folytán tehetné meg s az adócsökkentési segély fölemelésének kieszközlésére a főt. és mélt. egyházkerületi közgyűlést alázatosan kéri.

Közigyűlésünk az adorjáni presbyterium jelentését az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

22. Az avasujvárosi egyház nevében lelkész és gondnok azzal a kérelemmel fordulnak közgyűlésünkhöz, tenne újabb előterjesztést az

egyházkerület útján az egyetemes konventhez, az avasujvárosi egyháznak állandó káplántartó helyül fölvétele tárgyában. Egyházmegyénk idevonatkozó 1915—38. sz. fölterjesztését az egyházkerület kedvezően véleményezte, ám a konvent az előadó ama megjegyzése miatt, hogy Avasujvárosnak „közeli két szórványában csak 45 lélek,” nem találta teljesíthetőnek; holott Avasujvárosnak missziói köre s ebben 290 ref. lélek van s a misszió központján, Felsőfaluban, havonként tartatni szokott vasárnapi istentisztelet, meg a felsőfalui állami elemi iskolába járó 12—15 ref. növendék vallásos oktatása oly egyházi érdek, ami az anyaegyháznak állandó káplántartó helyül fölvételét teljesen megokolja.

Közgyűlésünk az itt körvonalozott kérelmet pártolóan terjeszti a főtisztt. egyházkerület útján a mélt. egyetemes konvent elé, annyival inkább, mert mint az előadottakból nyilvánvaló, az avasujvárosi egyház önhibáján kívül, merő félreértésből maradt ki az állandó káplántartásra jogosított helyek közül akkor, amikor a vele azonos helyzetben levő egyházak ilyenekül elismertettek.

23. Tudvalevő, hogy a magas kormány a hiripi ref. tanítói állástól mindennemű államsegélyt megtagadott. A presbyterium tehát Papp Lászlóné tanítónő részére még a múlt évben évi 200 K drágasági pótlékot állapított meg s ezt 1917. márc. 18-án hozott 9. sz. határozatában 100 K-val fölemelte 300 K-ra.

Közgyűlésünk a hiripi presbyteriumnak a nehéz idők parancsoló szavát megértő s a tanítói munkát kellően méltányoló, példaszerű határozatát ismételten elismeréssel veszi tudomásul s ajánlja az illetékes egyházak figyelmébe.

24. A Kálvin-Szövetségnek az egyházi hivatalnokok betegsegélyző intézményére vonatkozó megkeresését

közgyűlésünk javaslattétel végett kiadja a lelkész-egyesületnek.

25. Avasujvárosi lelkész és gondnok jelentése, hogy az 1915—143. sz. egyházkerületi határozatban foglalt rendelkezésnek ez idő szerint nem tehetnek eleget, mert a szombati vám megváltására vonatkozó szerződést a vármegyei közgyűlés még nem hagyta jóvá,

az egyházkerületre fölterjesztetik.

26. Az ombodi presbyterium 1917. febr. 19-én tartott ülésében 4. sz. a. a helyettes lelkész fizetéséről, lakásáról és fajárandóságáról tárgyalván úgy találta, hogy h. lelkész a tábori lelkészi szolgálatot teljesítő rendes lelkész által adott havi 150 K és évi 2 m³ fa fizetés-

ből nem képes megélni; tehát azt határozta, hogy a lelkészi állás egész jövedelmét a h. lelkész megélhetésére fordítja, vagy ha ezt a határozatot a fölöttes hatóság nem hagyná jóvá, akkor jelöljön meg egy bizonyos összeget a lelkészség jövedelméből, mely elegendő a h. lelkész megélhetésére; továbbá adjon a r. lelkész lakást helyettesének az üres lelkészi lakásban, mert a tanácsteremmel — hol ez idő szerint magát meghúzni kénytelen — a presbyterium rendelkezik; tüzfát pedig annyit bocsásson r. lelkész a magáéból a helyettes rendelkezésére, amennyire ennek szüksége van.

Rendes lelkész a presbyterium e határozatát, mint jogtalant és törvénytelen, visszautasítja; annak a kötelességének, hogy helyettesről gondoskodni tartozik, ő eleget tett s a püspöki hivatal által kirendelt helyettes a r. lelkész által följánlott h. lelkészi díjazást annak idején elfogadta s azóta díjazása fölemelését sem szóval, sem írásban tőle nem kérte; eként a közöttük létesült megegyezést r. lelkész ma is érvényesnek tartja.

Az esperesi hivatal 1917—369. sz. a. tudatta a presbyteriummal, hogy az idézett határozatot, mint amellyel a presbyterium a maga hatáskörét túllépte, jóvá nem hagyja s figyelmeztette a presbyteriumot, hogy a r. lelkésznek fizetését teljesen szolgáltassa ki; a fölvetett kérdésekben való megegyezést pedig bizza r. és h. lelkészre.

Presbyterium az esperesi hivatal leíratára 1917. márc. 23-án azt határozta, hogy ez ügyben febr. 19-én hozott határozatát fentartja s az esperesi hivatal intézkedését bírálgtván kijelenti, hogy „mindaddig meg nem nyugszik és megy a legmagasabb fórumig, míg kívánsága nem teljesíttetik.“

Közgyűlésünk a betérjesztett iratokból megállapítja, hogy Gy. Kovács József ombodi ref. lelkész Márfy József h. lelkésszel a díjazásra nézve annak idején megegyezett volt; azt pedig utóbbi sem állítja, hogy ő e díjazással való elégedetlenségének r. lelkész előtt valamikor kifejezést adott s tőle nagyobb fizetést kért volna. Ezért a presbyterium febr. 19-ediki s ezt fentartó márc. 23-diki határozatát, mint illetéktelen beavatkozást, közgyűlésünk megsemmisíti s figyelmezteti presbyteriumot, hogy utóbbi határozatának a hangja nem egyezik azzal a köteles tisztelettel, amellyel az esperesi hivatalnak, mint fölöttes hatóságának tartozik.

Egyszersmind utasítja közgyűlésünk a r. lelkészt, hogy az ombodi lelkészi teendők folytonos ellátásáról a gyüle-

kezet lelki és anyagi sérelme nélkül gondoskodják s ameny-nyiben mostani helyettesével megegyezni nem tudna, más helyettest állítson.

Miről Gy. Kovács József lelkész és az ombodi presbyterium kivonaton értesítettnek.

27. A felsőbányai presbyterium 1917. február 25. napján tartott ülésében 13. sz. határozattal módosított lelkészi díjlevelet jóváhagyás végett 4 példányban beterjeszti.

Egyházmegyei közgyűlésünk a felsőbányai lelkész javadalmának emelését szolgáló, törvényes formák között hozott határozattal megállapított díjlevelet jóváhagyja s megerősítés végett az egyházkerületre fölterjeszti.

28. A kispaládi presbyterium 1917. ápr. 6-án 5. sz. a hozott határozatában kimondotta, hogy szükségletei fedezésére a rendes egyházi adó 100%-át az 1917. évre rendkívüli adóként kivetí.

Közgyűlésünk a kispaládi presbyterium idézett, törvényes formák között hozott határozatát jóváhagyja s a presbyteriumot 100 százalék rendkívüli adó kivetésére följogosítja.

29. A sándorhomoki presbyterium 1917. ápr. 1. napján V. sz. a hozott szabályszerű határozatában kimondotta, hogy az egyház közszükségleteinek fedezésére az 1917. évi rendes egyházi adó 25%-át az 1917. évre rendkívüli adóként kivetí.

Közgyűlésünk az idézett határozatot jóváhagyván, a sándorhomoki presbyteriumot az 1917. évben 25% rendkívüli egyházi adó kivetésére följogosítja.

30. Az egyházkerületi közgyűlés 1916—499. számú határozatában felhívta az egyházmegyéket, hogy adjanak számszerű tájékoztatást a tervbevett internátusos ref. polgári leányiskolák létesítésére számításba vehető anyagi eszközeikről.

Egyházmegyei közgyűlésünk sajnálattal kénytelen megállapítani s a főt. egyházkerületi közgyűlésnek jelenteni, hogy református leánynevelésünk fejlesztésének e nagy céljára ez idő szerint semmi számításba vehető anyagi eszköz nem rendelkezik.

31. Az egyházkerület 1916—314. sz. határozatával fölhevta a kishódosi egyházat, hogy 4000 K tőkesegélykölcsönének fölhasználásáról okmányokkal igazolt számadást terjesszen föl. A presbyterium 1916. dec. 10-én 83. sz. a hozott határozata kapcsán nyugtákkal és szám-

lakkal igazolja, hogy a nyert tőkesegélyből 3500 K-t kölcsönvisszafizetésre, 500 K-t a lelkészi lakás kijavítására használt föl.

Közgyűlésünk a kishódosi egyháznak ezt az elszámolását az egyházkerületre fölterjeszti.

32. Az egyházmegyei közalapi bizottság 1917. jan. 27-én Szatmáron tartott üléséből jelenti, hogy Nagy Lajos közalapkezelő 1916. évi számadását 2303·91 K bevétellel s ugyanannyi kiadással helyesnek találta.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi s Nagy Lajos pénztárnok részére a fölmentést, a szokásos fentartással, elismerésének kifejezése mellett megadja.

33. Nyugdíjintézeti pénzkezelő 1916. évi jóváhagyott számadását közgyűlésünk az egyházmegyei levéltárba beutalja.

34. A lelkészegyesület választmánya a pesti református egyházmegyének az egységes liturgiával kapcsolatban fölmerült urvacsorai 3 kérdésre vonatkozó határozata és megkeresése tárgyában a következő határozati javaslatot terjeszti az egyházmegyei közgyűlés elé:

„Egyházmegyei közgyűlésünk a pesti egyházmegye határozatát teljes egészében magáévá teszi: a konvent által visszautasított dogmatikai kérdéseket az új Ágendás könyvben fölveendőknek követeli, ebben az ügyben éppen úgy nem ösmer megalkuvást, mint a pesti egyházmegye s az urvacsora sákramentomának komolyságával föltétlenül megegyezőnek tartja, hogy az Ágendás könyv különösen annak kötött szövegeiben szószerint használtassék. Közgyűlésünk az anyaszentegyházat olyan örökkéélő szegeletkövön épült erősségnek tekinti, amelyet hasztalan ostromolnak a szentírás tekintélyét megdönteni akaró hitetlenség hullámcsapásai. Az urvacsora sákramentomát nem pusztán a szeretet és együvé tartozás kifejező aktusának tekintjük, hanem oly hitbeli vallástételnek, melyet egyetlen világi hatalmasság kedvéért sem adhatunk fel, mert ha Krisztus fel nem támadott, hiábavaló a mi prédikálásunk és a mi hitünk.“

Közgyűlésünk a javaslatot határozati erőre emeli s az egyházkerületi közgyűlés útján az egyetemes konventhez fölterjeszti.

35. A lelkészegyesület választmánya a Kálvin-Szövetség elnöksége által az egyházi hivatalnokok betegsegélyezése ügyében kért indítvány tárgyában a következő határozati javaslatot terjeszti az egyházmegyei közgyűlés elé:

„Egyházmegyei közgyűlésünk ez áldásos intézmény létesítését

szükségesnek tartja, a Kálvin-Szövetségnek megadandó észrevételeket és javaslatokat azonban elkésettnek tekintti, mivel az ügyet az O. R. L. E. választmánya 35. sz. alatt hozott határozatával a múlt év november havában már letárgyalta s az egyetemes konventhez a zsinati tárgyak közé sorozás végett föl is terjesztette.

Közgyűlésünk a javaslatot határozati erőre emeli.

36. A lelkészegyesület választmánya az egyetemes konvent 1916—160. sz. végzésének 4. pontja értelmében az egyetemes adóalapról készített szabályrendelettervezet módosítása tárgyában a következő határozati javaslatot terjeszti az egyházmegyei közgyűlés elé:

„Egyházmegyei közgyűlésünk fölkéri az egyházkerületet, hasson oda, hogy az egyetemes adóalapra vonatkozó szabályrendelet a tervezettől eltérően úgy intézkedjék, hogy 1. a kérvényező egyházak számadásilag igazolt minden tényleges *szükséglete* — tehát az urvacsori kenyér és bor is — felvétessék a normális költségvetésbe, ha csupán egy évig volt is az kiszolgáltatva; 2. az egyházak jövő fejlődésére tekintettel előre nem látható kiadásokra a dologi szükségleteknek nem 5, hanem 10%-a vétessék fel; végül 3. kérje föl az egyházkerület a konventet, hogy a kérvényhez csatolandó eme mellékletek: normál-költségvetés, vagyonleltár, rovatos kimutatás és adókimutatás elkészítésére, illetve másodpéldányban kiállítására sziveskedjék a kérvényező egyházak részére nyomtatványt adni. A tervezet szerint ugyanis minden melléklet hiteles másolatban csatolandó, mert sem a kérvény, sem annak mellékletei vissza nem adatnak, már pedig az említett mellékletek kiállítása nyomtatvány nélkül lélekölő munka.”

Közgyűlésünk a javaslatot határozati erőre emeli s az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

37. A lelkészegyesület választmánya a belhivatalnokok drágasági pótléka ügyében a következő határozati javaslatot terjeszti az egyházmegyei közgyűlés elé:

„Egyházmegyei közgyűlésünk felhívja a kebelbeli egyházközségeket, hogy belhivatalnokaik nyugdíjba beszámítható fizetésének 35 százalékát részükre drágasági pótlékul, más forrás híján rendkívüli kivétel útján biztosítandó ideiglenes kölcsönből, haladéktalanul folyósítsák. Ez a drágasági pótlék az 1917. év végéig szól s a belhivatalnokok által egyházuktól és más forrásból a háború okozta drágaság enyhítésére az 1917. évben nyert segély abba beszámítandó; a részükre más forrásból hasonló czímen 1917. év végéig folyósítandó segély pedig, az itt meghatározott drágasági pótlék erejéig, általuk az egyház pénz-

tárába visszatérítendő. E határozat végrehajtásáról presbyteriumok az esperesi hivatalhoz 1917. június 1-ig jelentést tegyenek. E határozat végrehajtására egyházmegyei közgyűlésünk annyival is inkább felhívja a kebelbeli egyházközségeket, mert míg a belhivatalnokok a termények megváltási árában ma is a régi alacsony átlagát kénytelenek elfogadni, addig a nagyobbára állattenyésztéssel és iparral foglalkozó gyülekezeti tagok meglehetősen jövedelmet húznak.“

Közgyűlésünk a javaslatot határozati erőre emeli.

38. A lelkészegyesület válaszmánya a próbaénekeskönyvvel kapcsolatban a következő határozati javaslatot terjeszti az egyházmegyei közgyűlés elé:

„Egyházmegyei közgyűlésünk a kerület és konvent útján felkéri az énekügyi bizottságot, hogy a halotti énekek fejlesztése ügyében a hazai protestáns egyházainkban használatos összes halotti énekes könyvekből válogassa ki a megfelelőket és az énekes könyv mellett adjon ki külön egy egységes halotti énekeskönyvet.“

Közgyűlésünk a javaslatot határozati erőre emeli s az egyházkerületi közgyűlés útján az egyetemes konventhez fölterjeszti.

39. A lelkészegyesület válaszmánya az egyházmegyei gyűlésen résztvevők napidijának fölemelése tárgyában a következő határozati javaslatot terjeszti az egyházmegyei közgyűlés elé:

„Egyházmegyei közgyűlésünk a gyűlés tagjainak napidijaiban a következő módosítást állapítja meg: a lelkészek napidija 15 K, az egyházi képviselőké 10 K, aminek fedezetére a lélekszámszerinti 3 fillér gyűléstartási költség fölemeltetik 5 fillérre, az indokolatlanul elmara-dók büntetése 4 K-ról 8 K-ra.“

Közgyűlésünk a javaslatot véleményezés végett kiadja a számvizsgáló bizottságnak.

40. Olvastatott a következő jegyzőkönyv, mely felvétellett Szatmár-Németiben a nagybányai református egyházmegye tanügyi bizottságának 1917. évi március hó 29-én tartott üléséről.

Jelenvoltak: Sátor Dávid elnöklete alatt Magoss Ferencz, Kócsi Péter, Miszti Mihály, Kolos Vincze és Sárközi Lajos bizottsági tagok.

„II. A körlátogatási jelentések kapcsán bizottság fentartja azt a már elfoglalt álláspontját, hogy a háboru tartama alatt az építkezési szabálytalanságoktól kényszerszerűen eltekint s észrevételeit csak a feltétlenül orvoslandó esetekre teszi meg.

Ehez képest utasítani kívánja az *ombodi* presbyteriumot, hogy

jövőre nézve — ha másként nem állana módjában — kellő időben kieszközölt államsegély igénybevételével gondoskodják helyettes tanító alkalmazásáról.

Sajnálatos tudomásul szolgál, hogy *Sárközujlakon* az iskoláztatás szünetel. Bár igazolva látja bizottság, hogy mulasztás terhelménye nem forog fenn, amennyiben a helyettes tanítói állásra hirdetett többszöri pályázat eredménytelen maradt (lelkész gyöngélkedő egészségi állapotára hivatkozva nem tanít): mindazonáltal fokozottabb intézkedéstételre hívja fel az iskolaszéket, hogy legalább okleveles óvónő beállítása útján oldja meg a helyettesítés elodázhatatlan kérdését.

A *görbedi* presbyterium megfelelő kályha beszerzésére utasítandó.

Rozsályon, ahol, helyettes tanerőt nem kaphatván az egyház, a lelkész tanít saját bevallása szerint nagyon csekély eredménnyel, a látogatás idején valami ok miatt következetesen mindig szünetel a tanítás, mely körülmény indokoltá teszi azt a figyelmeztetést, hogy az iskola meglátogathatása elé gördülő akadály elhárításáról a jövőben eleve gondoskodás történjék; másfelől pedig az iskolaszék — ha mindjárt okleveles óvónő alkalmazásával is — rendezze a helyettesítés ügyét.

Az *uszkai* presbyterium a múlt évben már részletezett hiányok pótlására újból felhívandó.

Különös megütközéssel értesül a bizottság a *nagypaládi* iskoláztatás minden tekintetben siralmas állapotáról. A két hadifogoly tanítót egy erdélyi menekült képezdész helyettesíti, változó rendszerrel, kevés hozzáértéssel és még kevesebb eredménnyel. A növendékek jobbadán első osztályosok (148-ból 80), többen közülök három-négy éven keresztül. A sok gyermekből egy sem éri el a hatodik osztályt. Az iskolába járás feltűnően rendetlen, ami évekre visszamenő tapasztalat szerint ehelyütt egészen meghonosodott. Énekelni egyáltalán nem tudnak a tanulók, holott régebben kiváló énekesek voltak . . . Mindezek alapján presbyterium utasítandó megfelelő helyettesítés útján az iskoláztatás törvényszerű és lelkiismeretes rendezésére, annyival is inkább, mert az egyházat anyagi tekintetek nem gátolják ebben.

A *felsőbányai* leányiskola eredménye nem kielégítő. A tanítónő kifogásolt eljárásával szemben esperesi intézkedés történt. A helyzet — átmeneti jellegénél fogva — javulást ígér.

III. Az avasi körben egy tagsági hely megüresedett, miután Bay Miklós az egyházmegye területéről elköltözött. Helyére a bizottság Sepsy Károly színérváraljai községi jegyzőt hozza javaslatba.

Egyházmegyei közgyűlésünk, midőn a tanügyi bizott-

ság jelentését tudomásul veszi, az *uszkai* s *görbedi* egyházakat a hiányok megszüntetésére fölhívja, az *ombodi*, *sárközüjlaki* és *rozsályi* presbyteriumokat szigoruan utasítja, hogy hadban levő tanítóik megfelelő, a tanítás jó eredményét minden tekintetben biztosító helyettesítéséről, az esperesi hivatalhoz folyó évi szept. hó 1-ig teendő jelentéstétel mellett, mulhatatlanul gondoskodjanak.

A *nagypaládi* züllött iskolai viszonyokra tekintettel a legnyomatékosabban utasítja a presbyteriumot, hogy az egyház mindkét tanítója megfelelő helyettesítéséről folyó évi szeptember hó 1-ig fegyelmi eljárás terhe alatt gondoskodják.

Az avasi körben megüresedett tanügyi bizottsági helyre *Sepsy Károly* színérváraljai községi jegyzőt megválasztja.

41. Az egyházkerület 1916—497. sz. végzésében foglaltakra tanügyi biz. elnök jelenti, hogy iskoláink közül a három háborus év alatt következőkben szünetelt a tanítás: 1914—5-ben teljesen szünetelt Apahegy, Rozsály, Erdőszádán; felsőbb osztályokban szünetelt Sárközüjlakon; 1915—6-ban felsőbb osztályban szünetelt: Sárközüjlakon; ismétlő iskolában szünetelt: Adorján, Hirip, Kiskolcs, Kispalád, Kispeleske, Nagybánya, Nagypalád, Sárközüjlak, Szatmárhegy, Erdőd és Tisztáberken; 1916—7-ben teljesen szünetelt: Rozsály és Sárközüjlakon.

Egyházmegyei gyűlés a jelentést fölterjeszti az egyházkerületi közgyűléshez.

42. Olvastatott a számvevőszék következő jelentése:

„Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés! A beküldött és alantírott bizottság által megvizsgált számadásokról jelentésünket és javaslatainkat a következőkben van szerencsénk előterjeszteni.

I. Mint teljesen rendben talált, okmányolt 1916. évi számadásokat, észrevétel nélkül javasoljuk elfogadásra és megerősítésre a következő egyházközségek számadásait:

Adorján, Apa, Apahegy, Aranyosmeggyes, Avasujváros, Avasfelsőfalu, Batiz, Berend, Dobrácsapáti, Egri, Felsőbánya, Garbolcz, Hirip, Kakszentmárton, Kishódos, Kiskolcs, Kispalád (közpénztári), Kispeleske, Kőszegremete, Lázári, Méhtelek, Misztótfalu, Nagybánya, Nagyhódos, Nagykolcs, Patóháza, Pettyén, Sándorhomok, Sárköz, Sárközüjlak, Szamoskóród, Szamoskrassó, Szatmárgörbed, Szatmárhegy, Szárazberek, Szinérváralja, Józsefháza, Uszka.

II. Pótlás végett visszaadandó az *amaczi* egyházközség számadása azért, hogy számadási főkönyvének fedezet-szükséglet rovatát töltsse ki s a hitelesítőkkal irassa alá a főkönyvet. Tőkepénztári számadásában nem fogadható el a széna alapról közölt kimutatása, amennyiben ez alap az előző évben 3676 K 52 f volt, most pedig csak 782 K 08 fillérről számol. Adjon számot a többi összegekről is. Orgona-alapja nem 220 K 67 f, hanem a 29 K 95 f készpénz hozzáadásával 250 K 62 f.

III. Számadásaikat nem küldték be: *Erdőd, Magosliget, Ombod, Szatmárpálfalva* és *Rozsály*. Ez utóbbi még az 1915. évi számadásait sem mutatta be. *Kispalád* tőkepénztári számadásait nem küldte be. Utasítandók, hogy mulasztásaikat folyó évi június hó 1-ig pótolják. Amennyiben pedig *Rozsály* e határidőig sem küldené be számadásait, azoknak a helyszínen leendő megvizsgálására, esetleges elkészítésére Kócsi Péter számvevőszéki tag küldessék ki, kinek költségei a mulasztást okozó lelkész terhére az egyházmegyei közpénztár által előlegeztessenek.

IV. Bizottság fölhívandónak tartja a *lázárii* egyházközséget arra, hogy a lelkészi lakás fedésére már több évben előirányzott összeget e célra használja is fel. A lelkészi lakás fedésére bizonyára szükség van, azért igtatják be következetesen e tételt a költségvetésükbe s mennél tovább halasztják a munka elvégzését, annál többbe fog az kerülni.

Kelt Szatmár-Németi, 1917. évi április hó 18. napján. *Tóth Mór* elnök, *Joó Kálmán, Sinka Lajos, Kócsi Péter, Oláh Sándor* bizottsági tagok.

Közgyűlésünk számvevőszék jelentését helyesléssel tudomásul veszi és javaslatait elfogadja; ehez képest az

I. alatti egyházközségek számadásait jóváhagyja és megerősíti;

a II. alatti *amaczi* számadást megfelelő pótlások eszközése végett visszateszi;

III. az *erdői, magosligeti, ombodi, szatmárpálfalvai, kispaládi* és *rozsályi* egyházközségeket fölhívja, hogy számadásaikat legkésőbb folyó évi június hó 1-ig az esperesi hivatalhoz terjesszék be. Amennyiben pedig *Rozsály* e határidőig sem küldené be számadásait, megbízza *Kócsi Péter* számvevőszéki tagot, hogy a számadásoknak a helyszínen leendő megvizsgálására, esetleges összeállítására, szálljon ki. Egyházmegyei pénztárnokot pedig fölhatalmazza, hogy ki-

küldött költségeit a mulasztást elkövető lelkész terhére, az egyházmegyei közpénztárból előlegezze.

IV. Végül fölhívja a *lázárii* egyházközséget, hogy a lelkészi lakás befedetését egyebek mellett azért se halogassa tovább, mert a bekerülési összeg rendelkezésére áll.

43. Olvastatott a számvizsgáló bizottság jelentése az egyházmegyei pénztár 1916. évi számadásáról.

Számvizsgáló bizottság egyházmegyei pénztárnok 1916. évről vezetett számadását megvizsgálván, azon a következő észlelt tévedések helyesbítését eszközli:

a) 114. lap 17. sorszám alatt foglalt 30 K kiadási összeg, melyről külön nyugta nincs s mely pénztárnok által is a számadás végén mint megtérítendő elismertetik, mivel tévedésből másodízben lett bevezetve, az összes kiadásból levonandó.

b) 120. lap 5. rovatában az összegezés 3 K-val kevesebb s ez a számadás végéig fennáll.

c) Miután a bevételek szerint Helmeczy-alapra Józsefháza 4 K-t adott s ez a Helmeczy-alapnál el is van számolva, de a közpénztári számadásban kiadásnak nincs feltüntetve, ez utólag odairatik.

E három tétel egybevetése folytán az összes kiadás 23 K-val kevesebb összegben, 18390 K 77 f-ben s így a készpénzmaradvány 170 K 87 f-ben állapittatik meg.

Amennyiben az egyházmegye intenciója szerint (1911—26. sz. határozat) a Kálvineum-alap csakis 1000 K lehet s az biztosítva van az 1000 K névértékű hadikötvénnyel: az azon alapnál levő 246 K 55 f átíratik a közpénztár vagyonához, mint amelyből származott.

Egyebekben a számadás helyes; úgy bevételi, mint kiadási tételei okmányoltak s a fenti helyesbítések jóváhagyása mellett e számadás megerősítését s Nagy Lajos pénztárnoknak e számadás terhe alól való felmentését — a szokott óvás fentartásával — elismerés nyilvánítása mellett véleményezzük.

A számadás főbb tételei — az észlelt tévedések kiigazításával — a következők:

A) *Bevétel.*

	Korona
1. Készpénzmaradvány 1915. évről	181·48
2. E. m. és ker. közig. költségek és segélyekre	3525·46
3. Különféle bevételek	388·52
4. Hátralékokból	69·10
5. Helmeczy-alapra	4·—
6. Népiskolai államsegély	2254·—
7. Közigazgatási államsegély	1267·—
8. Átmeneti (jórészt tőkék)	9553·60
9. Kamatok	1318·48
Összesen	18561·64

B) *Kiadás.*

1. Tiszteletdíjak	2263·20
2. Gyűléstartás és napidíjak	1239·06
3. Egyházmegyei és kerületi jegyzőkönyv	966·73
4. Egyház- és iskolalátogatóknak	244·37
5. Nyomtatványokra	83·78
6. Segélyezések	1551·69
7. Vegyesek	211·43
8. Átmeneti (jórészt tőkék)	11152·64
9. Tőkésített kamatok	673·87
10. Helmeczy-alapra	4·—
Összesen :	18390·77

Különbség mint pénzmaradvány 170·87

C) *Vagyon.*

	1915. év Korona	1916. év Korona
I. a) Közpénztári tőkevagyon	10882·73	9847·72
b) Gr. Degenfeld Sándor-alap	—	2000·—
II. Külön rendeltetésű alapok :		
a) Ujfalussy-alap	1495·67	1587·07
b) Államsegély-alap	3771·34	5270·51
c) Kálvineum-alap	1000·—	975·—
d) Bethlen Gábor-kör alap	500·—	487·50
e) Tanítói gyámegyleti alap	4503·96	4757·23
f) Helmeczy József-alap	1378·93	3755·08
Vagyonszaporulat	5147·48	—
	28680·11	28680·11

Közgyűlésünk a számvevőszék előterjesztése és javaslata alapján az egyházmegyei közpénztár s az abban kezelt alapok 1916. évi számadását a tévedések kiigazításával elfogadja s Nagy Lajos pénztárnokot elismerésének nyilvánítása mellett — a szokott óvás fentartásával — ezen számadás terhe alól felmenti.

44. Számvizsgáló bizottság bemutatja az egyházmegyei közpénztár 1917. évi költségvetés-előirányzatát s azt egész terjedelmében elfogadásra ajánlja.

„Költségvetés a nagybányai ref. egyházmegyei közpénztár 1917. évi számadásához.

A) Fedezet.

	Korona
1. 1916. évi pénzmaradvány	170·87
2. Egyházkerületi közigazgatás	709·89
3. Egyházmegyei adó	672·66
4. Gyűléstartási költség	672·66
5. Egyházkerületi jegyzőkönyv	630·—
6. Konventi jegyzőkönyv	42·—
7. Költségvetés megerősítés	94·—
8. Esperesi káplán	128·80
9. Iskolalátogatók	114·—
10. Egyházmegyei jegyzőkönyv	470·—
11. Egyházmegyei nyomtatványok	60·—
12. Közigazgatási államsegély	1267·—
13. Népiskolai államsegély	2254·—
14. Hátralékok	221·74
15. Bekebelezés	24·—
16. Konsensus	21·—
17. Közpénztári tőke-betét (627·96 K) 5%	31·35
18. Közpénztári hadi kötv. (6900 K) 6%	414·—
19. Közpénztári hadi kötv. (3000 K) 5½%	165·—
20. Közpénztári kötv. tőke (1150 K) 7%	80·50
21. Alapok tőke-betéte (6154·49 K) 5%	307·70
22. Alapok hadi kötv. (13750 K) 6%	825·—
23. Helmeczy-alapnál készpénz	5·68
Összesen	9381·85

B) Szükséglet.

1. Esperes tiszteletdíja	1000.—
2. Főjegyző tiszteletdíja	200.—
3. Jegyző tiszteletdíja	100.—
4. Tanácsbírói napidíjak	180.—
5. Közpénztárnok tiszteletdíja	200.—
6. Lelkeszi nyugdíjintézeti pénzkezelő	100.—
7. Iskolalátogatók	180.—
8. Egyházlátogatók	240.—
9. Közalapkezelő	10.—
10. Egyházmegyei könyvtárnok	40.—
11. Sámvevőszéknek	310.—
12. 2 gyűlésen napidíj lelkészeknek	600.—
13. 2 gyűlésen napidíj világi képviselőknek	380.—
14. Egyházkerületi képviselőnek	120.—
15. Magyar Prot. Irod. Társaságnak	10.—
16. Énekvezéreknek	10.—
17. Egyházmegyei jegyzőkönyv	500.—
18. Egyházkerületi jegyzőkönyv	463.—
19. Irodai szerek s nyomtatványok	200.—
20. Fuvar s napidíjak	475.—
21. Vegyesek	250.—
22. Kálvineumra	50.—
23. Bethlen Gábor-körnek	25.—
24. Iskolák segélyezésére	2000.—
25. Helmeczy József-alapból ösztöndíj	120.—
26. Tanítói gyámegyleti segélyekre	265·35
27. Tőkésítés államsegély-alapra	533·25
28. Tőkésítés Helmeczy József-alapra	108·50
29. Tőkésítés Ujfalussy Miklós-alapra	94·50
30. Visszatérítés tanítói gyámegyletnek	55·90
31. Visszatérítés Helmeczy József-alaphoz	5·68
32. Visszatérítés közpénztárhoz	336·71

Összesen 9162·89

C) *Összesítés.*

Fedezet 9381·85

Szükséglet 9162·89

Maradvány 218·96“

Községülésünk jelen költségelőirányzatot az 1917. évre jóváhagyja.

45. Számvizsgáló bizottság jelenti, hogy az egyházmegyei közpénztártól elkülönítve kimutatott Helmeczy József-alapítványra a múlt évi kimutatás óta adakoztak: Kurovsky Ferencz 5 K, Dezső Kálmán 100 K, józsefházai egyház 4 K s ugy ezzel, mint az évi kamatokkal az alapítvány 3755 K 08 fillérre növekedett s ez a következőleg volt 1916. decz. 31-én elhelyezve:

1. 3600 K n. é. 6 ⁰ / ₀ -os hadikötvényen	3501·62 K
2. Felsőbányai takarékpénztárban	247·78 K
4. Pénzmaradványban	5·68 K

Összesen 3755·08 K

Községülésünk ezen jelentést, az adakozók iránt nyilvánított köszönetével, jóváhagyólag tudomásul veszi.

46. Számvizsgáló bizottság jelenti, hogy az egyházmegyei lelkészi könyvtárnok 1916. évi számadását 218 K 43 f bevétel, 192 K 50 f kiadással, 25 K 93 f pénztári maradvánnyal és 105 K hátralék-kimutatással helyesnek találta; ennek folytán Kolos Vincze könyvtárnok-pénztárosnak e számadás terhe alól való felmentését — a szokott fentartással — véleményezi.

Községülésünk Kolos Vincze egyházmegyei lelkészi könyvtárnok-pénztárost az 1916. évi számadás terhe alól — a szokott fentartással — felmenti.

47. A nagybányai református egyházmegye missziói bizottsága, az egyházmegyei missziói körök 1916. évi állapotáról és működéséről adott jelentések alapján, jelentését a következőkben terjeszti az egyházmegyei közgyűlés elé:

1. *Avasujvárosi missziói kör.*

I. *Általában.* A missziói központon, Avasfelsőfaluban, rendszeren minden hóban egyszer a lelkész, vagy segédlelkész vasárnap délelőtt vagy nagy ünnepek másodnapján tartott istentiszteletet, melyen a szórványokban lakó hitfeleink szép számmal vettek részt. Március hónapban — hólyagos himlőjárvány miatt — a havi istentisztelet nem volt megtartható. Más helyen nem tartható istentisztelet, mert amely

község területén többen laknak is, tanyákon, egymástól távol, szétszór-
tan élnek. Az állami iskolába járó 12 ref. vallású növendéknek Gá-
jássyné áll. isk. tanítónő (ág. hitv.) tanította a vallástant és egyházi
éneket.

II. *Szervezet.* A missziói kör természetes központja Avasfelsőfalu
fiókegyház. A hivek száma a népszámlálási adatokhoz viszonyítva fo-
gyóban van a folytonos ki- és beköltözés miatt s a legszegényebb
néposztályhoz tartoznak. Református lelkek száma az év végével 257.
Missziói lelkész Széll György avasujvárosi esperes-lelkész. Az isten-
tiszteleteken az éneklést az Avasujvárosból kivitt egyháztág teljesíti;
a vallástant pedig az 1915—16. isk. évben Berei József állami tanító
tanította.

III. *Hitélet.* A missziói munka hatása nyilvánvaló; a növekvő
vallásos érzést mutatja az, hogy hitfeleink azon óhajuknak adtak a
nyár folyamán kifejezést, hogy havonta kétszer lenne istentisztelet
Avasfelsőfaluban, ami azonban missziói segédlelkész nélkül kivihe-
tetlen. Vallásos iratokat, újtestamentomot, árvaházi naptárt örömmel
fogadják és keresik. Az imaház-alapra községükben gyűjtést indítani
terveztek. Lelkész tevékenysége az 5. sz. melléklet szerint: Istentisz-
telet 11 ízben volt, 307 hitfelünk részvételével. Urvacsorát osztott a
3 fő ünnep másodnapjának délelőttjén, 3 alkalommal; keresztelt 2,
temetett 3, felügyeletet gyakorolt énektanításnál 1, iskolai vizsgák
alkalmával 1 ízben és konfirmált 1 növendéket.

IV. *A misszió vagyoni helyzete.* Csak Avasfelsőfalunak van va-
gyona, az imaház-alap, melynek állaga az év végén — 4000 K tőke-
segély teherrel — 13687 K 42 f. Szaporodás a megelőző évi vagyon-
nal szemben 797 K 73 f. Ez alap tetemes része (10050 K) hadi köl-
csönkötvényben van elhelyezve.

V. *Háztartás és adózási viszonyok.* Avasfelsőfalunak tulajdon-
képen háztartása nincs; kiadása a közalap és a tőkesegély törlesztés.
Az anyaegyháznak párbérrel (1—2 K) adózik. Imaházi alapjára ugyan
néhány év óta adót vetett ki, de e czimen a múlt év folyamán a há-
boru hatása és a nehéz megélhetés miatt nem folyt be semmi.

VI. *Világi hatóságokkal érintkezés nem volt.*

VII. *Missziói segély* 300 K. Missziói lelkész tett 11 utat Avas-
felsőfaluba, 2-t Rózsapallagra, 1-et Avasujfaluba. A megtett ut kilo-
méterekben 306 kilométer; elszámol 300 K költséget.

VIII. *Javaslat és kérelem s ezek indokolása.* Nincs előterjesztés.
A 6. sz. melléklet pontjaihoz.

1. Egyházunkhoz hitfeleink ragaszkodnak. Örömmel látogatják az istentiszteleteket. Nagyfoku szegénységök miatt kevés áldozat hozatalára az imaházi alapra képesek.

3. Egyházi szertartásainkat mellőzőkről nincs tudomása missziói lelkésznek. Vallásos oktatásról, konfirmációi előkészítésről Ávasfelsőfaluban gondoskodva. Ávasujfaluból egy konfirmándus Ávasujvárosba bejárva készítettett elő.

2. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. alattiak kihuzva.

2. **Erdői missziói kör.**

I. *Általában.* Az itt közölt adatok III. alatt vannak részletezve.

II. *Szervezet.* A missziói munkásság központja az erdői leányegyházban van, melyhez még 5 szórvány tartozik. A hiveink száma 396 volt. Missziói lelkész Makai Elek szatmárhegyi lelkész; tanítónő Erdődön Virág Cella.

III. *Hitélet.* Az egyház tagjai szép számmal jelennek meg az istentiszteleteken. A gyülekezet intelligens tagjai minden alkalommal urvacsorával élnek. Nagy ünnepeink alkalmával más felekezetűek is látogatják az imaházat. A szegényebb egyháztagokat az egyház látta el énekes könyvvel. Az iskola tanulóinak száma 44, melyből 23 református vallásu. Lelkész megjelent Erdődön 22, Nagyszokondon 3 alkalommal; predikált 10, könyörgést tartott 4, keresztelt 6, temetett 8. betegeknek urvacsorát osztott 1, családok körében látogatást tett 16 alkalommal. Konfirmált 6 növendéket, felügyeletet gyakorolt az erdői leányegyház iskolájában több alkalommal. A református vallásu növendékek az istentiszteleteken minden esetben részt vettek.

IV. *A misszió vagyoni helyzete.* Vagyonteltár és rovatos kimutatás van, ezeknek másolata az esperesi levéltárban van elhelyezve. Erdői templomépítési alap 12070 K. Nincs részletezve, mennyivel gyarapodott a megelőző évi állapottal szemben s hogy miképen gyümölcsöztetik. Összes cselekvő vagyon gyanánt 32972 K 94 f van a 7. sz. alatti mellékleten feltüntetve.

V. *Háztartás és adózási viszonyok.* Nincs jelentés.

VI. *Világi hatóságokkal érintkezés.* Nem volt rá szükség. Egyéb-iránt a világi hatóságok mindig szívesen támogatják az erdői leányegyház törekvését.

VII. *Missziói segély.* Nincs jelentés.

VIII. *Javaslat és kérelem s ezek indokolása.* Nincs előterjesztés. A 6. sz. melléklet pontjaihoz.

1. Nagy szeretettel fogadják lelkész látogatását. Az egyház jövő

fejlődése iránt meleg érdeklődést tanúsítanak s minden egyházi és iskolai célra szívesen és bőven adakoznak.

2. Házasságkötés nem fordult elő.

3. Az egyházi szertartások nem mellőztetnek. A református vallású gyermekek felekezeti iskolánkba járnak.

4. 5. 6. 7. 8. Nincs jelentés.

9. Visszálkodó házasok nincsenek.

10. 11. Nincs jelentés.

3. *Felsőbányai missziói kör.*

I. *Általában.* Missziói lelkész munkássága leginkább a kapnikbányai fiókegyházra irányult, hol aránylag legtöbben vannak hitfeleink. Öt ízben tartott istentiszteletet predikációval, 4 ízben urvacsorát is osztott 12—18 hívőnek. Giródtótfaluban is volt temetés és urvacsoraszta végzésére.

II. *Szervezet.* A felsőbányai missziói kör 1910. évben szerveztett; a hívek száma apadóban, a múlt év folyamán épen a legértékesebb és legérdemesebb egyháztagek költöztek el Kapnikbányáról, előnyösebb állásba jutva máshol.

III. *Hitélet.* Elég kedvező, sőt örömdetes. Hitrokonaink buzgalommal ragadják meg az alkalmat, hogy lelkész Kapnikbányára való kiszállásakor az istentiszteleten résztvegyenek s urvacsorával éljenek.

Az istentiszteletek az állami iskolában tartatnak. Lelkész predikált 5, temetett 1, betegeknek urvacsorát adott 2 alkalommal és Kapnikbányán, meg Giródtótfaluban látogatásokat tett. Az istentiszteleteken az éneklést Sándor József vezeti.

IV. *A misszió vagyoni helyzete.* A kapnikbányai fiókegyház a Református Segélyegylettől kapott 100 koronát. Az imaház építésére adakoztak: Szecsődy József, Szabó Albert, Toperczer Elek, Urbán Mihály, Székely Kálmán 4—4 K, Felsőbányai református egyház, Nagy Lajos 10—10 K, Fromm János 4 K, Pusztay Gyula, Toperczer Elek, Krausz Mátyás, Kovács Gyula 2—2 K. Évi perselypénz 17 K 63 fillér. Takarékpénztári kamatok 27 K 53 fillér. Összes vagyon 747 K 47 fillér.

V. *Háztartás és adózási viszonyok.* Rendes egyházi adó nem volt kivette. Önkéntes adakozásból — imaházi alapra — begyűlt 70 K.

VI. *Világi hatóságokkal érintkezés.* A hitbuzgó községi jegyző, Komoróczy Péter, eltávoztván, utódja zsidó vallású jegyző lett; így missziói lelkész az érintkezést inkább a nagy jóakaratu és ottani első vezető egyéniséggel, a kincstári bányafőnökkel és az ő útján keresi,

ki különben is eszköz volt a lefolyt évben, hogy a kincstár eddigi 40 korona adománya 100 koronára emeltessék fel. E 60 korona különbözetet Nagy Lajos missziói lelkész évenként a missziói egyház (kör) javára ajánlotta fel.

VII. *Missziói segély* 200 K. Missziói lelkész tett Kapnikbányára 5, Giródtótfaluba 3 utat. Elszámol részletezés nélkül 136 K költséget.

A 6. sz. melléklet pontjaihoz.

1. Lelkész látogatásait szeretik s az egyházhoz való ragaszkodásról, a hitélet erősödéséről tesznek bizonyosságot.

2—11. Nincs előterjesztés.

4. *Nagybányai missziói kör.*

I. *Általában.* Missziói lelkész munkássága a megelőző években kialakult keretben mozgott. A leányegyházban 4, a fiókegyházban 3 ízben tartott istentiszteletet.

II. *Szervezet.* Erre vonatkozólag missziói lelkésznek külön jelenteni valója nincs.

Hiveink számának illető helyen való kimutatása az 1910. évi országos népszámlálás adatain épül.

Az erdőszádai rendes tanítóul megválasztott Széles Lajos még mindig olasz hadi fogságban van, azért kellett helyettesítéséről gondoskodni; helyettese Szerző Róza s.-tanító.

III. *Hitélet.* Az alsó- és felsőfernezelyiek az anyaegyház templomában urvacsoráznak; számuk ott van kimutatva. Az alsófernezelyi áll. iskolában 4 fi és 3 leány = 7 növendék részesült vallásos oktatásban, heti 2 órán. Erdőszádán 6 fi és 7 nő = 13 ref. növendék mellett 10 gkath., 2 rkath., 7 izr. összesen = 19 másvallásu tanult iskolánkban. Az egyháztaggokkal istentisztelet alkalmával szokott beszélgetni, ilyenkor ellátja őket — a szükséghez képest — felvilágosítással, tanítással, vigasztalással stb. Az alsófernezelyi tanítót (Lévay Endre áll. tanító) iskolai év elején látja el utasítással és tankönyvekkel. A gyermekekkel minden látogatása alkalmával érintkezik. Az istentiszteleteken más vallásuak is részt vesznek, olykor feltűnően nagy számmal.

IV. *A misszió vagyoni helyzete.* Vagyonteltár és rovatos kimutatás Erdőszádára nézve egyik példány az esperesi hivatalnál, másik az anyaegyház levéltárában. *Alsófernezelynek* a kimutatott 2351·42 K imaházra gyűlt s hadi kötvényen (1950 K) és takaréki betétként (401·42 K) kezelt pénzén kívül sem vagyona, sem adóssága nincs. *Erdőszáda* pénzvagyonából gr. Degenfeld-alap 3570·91 K (ebből 2730 K hadi kötvényeken) Gergely K.-alap 228·34 K; Iskola-alap 1216·60 K; 1916.

évi pénzmaradvány 218·23 K; Hitelszövetkezetnél 41·55 K, összesen 5275·63 K.

Alsófernezely pénzvagyona 1915. dec. 31-én volt 2066·13 K; 1916. dec. 31-én 2351·42 K; tehát 1916. évi szaporulat 285·29 K.

Erdőszáda pénzvagyona 1915. dec. 31-én volt 4560·31 K; 1916. dec. 31-én 5275·63 K; tehát 1916. évi szaporulat 715·32 K.

V. *Háztartás és adózási viszonyok.* Mindkét misziói egyházban önkéntes az adózás, de míg Erdőszádán ily módon kevesebb az egyházi adó, mint amennyi törvény szerint kivethető volna: addig Alsófernezelyen több, mint amennyi a törvényes adókulcs mellett esnék a hivekre.

Alsófernezelyen 1916-ban sem volt az egyháznak semmi kiadása.

VI. *Világi hatóságokkal érintkezés* kifogástalan. Alsófernezelyen a kincstári kohóhivatal ág. h. ev. vallásu főnöke a fiókegyház főgondnoka.

VII. *Missziói segély* 300 K. Missziói lelkész 10 utat tett. Elszámol 289·60 K költséget — melyben 10 K lelkész önkéntes egyházi adója Erdőszádán — és 6·54 K kiosztott könyvérték kiadást.

VIII. *Javaslat és kérelem* nincs előterjesztve.

A 6. sz. melléklet pontjaihoz:

1. Az egyháztagok általában hűségesen ragaszkodnak egyházunkhoz; azért — kevés kivétellel — áldozni is készek. Lelkész látogatását mindenkor örömmel és hálásan fogadják.

2. Házasságra lépni szándékozó egyháztagoknak tanításban való részesítésére nem volt alkalom.

3. Egyházi szertartások igénybevételét nem mellőzte senki.

4. Egyházi hirdetést és esketést sem.

5. 6. Vegyes házasságot Vas Sándor (ref.) Jurics Máriával (gk.) kötött, kik a gyermekek vallására nézve nem egyeztek meg.

7. 8. Kitérés, vagy áttérés nem volt.

9. Viszálkodó házások békítésére nem volt szükség.

10. Házassági elválás nem volt.

11. Vadházas nincs.

5. ***Szamoskrassói missziói kör.***

I. *Általában.* A kör területén levő szórványokban, idegen nemzetiségűek és más felekezetűek között szétszórta élő csekély számú hiveit missziói lelkész fölkereste, buzdítva őket egyházunkhoz és a magyarsághoz való ragaszkodásra. Rendes istentisztelet tartására a szórványokban nincs alkalma, mert egy-egy helyen egy-két család lakik, ezek azonban buzgón látogatták az anyaegyház templomát s ünnepek alkalmával urvacsorával is éltek.

II. *Szervezetre* külön jelenteni való nincs, azonkívül, hogy a hivek száma apadt, mert a katonai szolgálatot teljesítő s hősi halált halt néhány szórványbeli egyháztag családja a kör területéről elköltözött.

III. *Hitélet.* Urvacsorával élt az anyaegyház templomában 22 egyháztag. A vallásos iratokat örömmel fogadják. A misszió területén 10 ref. növendék jár iskolába, akiknek vallásoktatásáról gondoskodva van. A szamosborhidi és szamoslippói állami iskolába járó 4 növendék hetenként egyszer a lelkész lakására járt vallásoktatásra.

IV. *A misszió vagyoni helyzete.* Nincs jelentés.

V. *Háztartás és adózási viszonyok.* A szórványokban élő néhány egyháztag önkéntes adót fizet az anyaegyháznak, mely az 1916. évben 30 K volt.

VI. *Világi hatóságokkal érintkezés* kifogástalan.

VII. *Missziói segély* 200 K, melyet missziói lelkész 9 utja alkalmából elszámol.

VIII. *Javaslat és kérelem* nincs.

Missziói lelkész Oláh Sándor szamoskrassói lelkész.

A 6. sz. melléklet pontjaihoz:

1. A hivek egyházunkhoz való ragaszkodása nyilvánvaló, lelkész látogatását örömmel fogadják.

2. Házasságra lépni szándékozók tanítására nem volt alkalom.

3. 4. Egyházi szertartások igénybevételét, hirdetést és esketést senki sem mellőzte.

5. 6. Három vegyes házasság közül a gyermekek vallására nézve 1 házaspár kötött egyességet a mi javunkra.

7. 8. Kitérés és áttérés nem volt.

9. Viszálykodó házasságok békítésére nem volt szükség.

10. Elválás nem történt.

11. Vadházasságban senki sem él.

Az egyházmegyei missziói bizottság *határozati javaslata:*

„Egyházmegyei közgyűlésünk midőn a missziói bizottság jelentését jóváhagyólag tudomásul veszi s a missziói lelkészek által adott jelentésekkel együtt az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti, a missziói lelkészeknek buzgó és eredményes munkásságukért köszönetet mond.

Nagy Lajos felsőbányai missziói lelkésznek azon áldozatkészségét pedig, mellyel missziói fiókegyháza céljaira évi 60 K hozzájárulást volt szives felajánlani, elismerésének kifejezése mellett jegyzi föl jegyzőkönyvében.“

Határozati erőre emeltetik.

48. A szamoskrassói presbyterium 1917. febr. 12-dikén 2. sz. a. szabályszerűen elhatározta, hogy 1917. évi költségvetési hiányának elenyésztetése végett az 1917. évi rendes egyházi adó 100%-át (1111.69 K) ez évre rendkívüli adóul kiveti.

Közügyülésünk az idézett határozat jóváhagyásával fölhatalmazza a szamoskrassói presbyteriumot, hogy az 1917. évre a rendes egyházi adó 100%-át rendkívüli adóul kivethesse.

49. A szamoskrassói presbyterium 1916. dec. 21. napján 28. sz. a. szabályszerűen elhatározta, hogy a parcellázás alatt álló, volt Ujfalussy-féle, jelenben Kertész Ferencz-féle birtokból 1200 □-öles (magyar) holdankint 600 K átlagár mellett 50 hold földet vásárol egyházfentartó alapul. A vételár egy részét az egyházfentartó alap ma meglevő 4000 K vagyonával fedezi, a többit a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetségétől 6.2%-os annuitás mellett 50 évi törlesztésre kölcsön veszi. E kölcsön annuitásának fedezésére a megvett ingatlan évi hozamát és az egyházfentartó alap gyarapítására rendelt évi rendes hozzájárulás összegét — mely 300 K-nál kevesebb nem szokott lenni — használja föl. A vétel kedvező voltának igazolásául fölemlíti presbyterium, hogy ha az egyház csak legelőnek volna is kénytelen kiadni a birtokot, akkor is 40—50 K-t kapna 1000 □-öl nyári hasznóbére fejében. Az évi jövedelemtöbbletet ugyancsak a kölcsöntőke törlesztésére fordítja az egyház. Tóth Mór tanácsbíró a vételt az egyházra nézve föltétlenül előnyösnek véleményezi.

Közügyülésünk a szamoskrassói presbyteriumnak az előterjesztésben körülírt adásvétel eszközzésére, ezzel kapcsolatban 26000 K 50 éves 6.2%-os annuitásos kölcsön fölvételére engedélyt ad, a presbyterium idevonatkozó határozatát jóváhagyja s megerősítés végett az egyházkerületre fölterjeszti.

50. A szamoskrassói presbyterium 1917. ápr. 6-odikán 10. sz. a. — tekintettel arra, hogy az egyház takarékmagtára ma már oly kedvező helyzetben van, hogy nemcsak a lelkeszi provent fizetését biztosítja, fölmentvén ez alól az egyháztagokat, hanem a lelkeszi fizetés korszerű fölemelésére is fedezetet nyújt — midőn a magtár megalapítói iránt érzett elismerését és háláját jegyzőkönyvbe igtatja, ugyanakkor szabályszerűen elhatározza, hogy 1917. évtől Oláh Sándor lelkesz részére az egyházi takarékmagtár pénztárából évi 1000 (egyezer) K személyi pótlékot folyósít.

Közgyűlésünk a szamoskrassói presbyteriumnak emelkedett gondolkozásra valló, a lelkeszi munka megbecsülésére például szolgáló határozatát elismeréssel veszi tudomásul és örömmel hagyja jóvá.

51. Kiskolcsi lelkész bemutatja a dobrácsapátii leányegyház presbyteriumának 1917. ápr. 1. napján hozott határozatában foglalt s a kiskolcsi anyaegyház presbyteriumának 1917. ápr. 7. napján hozott határozatával elfogadott egyességi szerződést, mely az anya- és leányegyház viszonyát következően szabályozza:

I. Az anyaegyház lelkésze, mint felügyelő-lelkész és iskolaszéki elnök, a leányegyház híveit gondozza, részökre évenként 6-szor, u. m. böjtkor, husvétkor, pünköstkor, újkenyérkor, újborkor és karácsonkor urvacsoraosztással egybekötött istentiszteletet tart; a leányegyház vallás-erkölcsi, iskolai és anyagi ügyeit vezeti s ezért a leányegyház részéről mindaddig, míg a minden évben folyósíttatni szokott 210 K-t töke-ségély czimén megkapja, semminémű ellenszolgáltatásra igényt nem tart; de ha ezen segély folyósítása bármi okból megszűnnék, ez összegnek évenként való fizetését leányegyház magára vállalja; az esetről-esetre előforduló szertartási cselekményeket az anyaegyház lelkésze a rendes stóla- és fuvardij megtérítése mellett végzi.

A dobrácsapátii hívek saját pénztárukba fizetvén az adót, szükségleteik fedezéséről maguk gondoskodnak, az anyaegyház ügyeibe be nem avatkozhatnak, ott jogokat nem gyakorolhatnak, csak akkor, ha — mint külbirtokosok — az anyaegyház részére is fizetnek egyházi adót.

II. A kiskolcsi presbyterium a dobrácsapátii leányegyház presbyteriumának ama megállapodását, hogy a kiskolcsi anyaegyházhoz csatlakozik, tudomásul veszi; beleegyezik, hogy lelkipásztora a határozatban jelzett lelkeszi szolgálatokat teljesítse és kijelenti, hogy nem tart igényt a dobrácsapátii hívek egyházi adójára, de nem is vállal szavatosságot semmi tekintetben a dobrácsapátii leányegyház szükségleteinek fedezése, esetleges tartozásainak kiegyenlítése iránt.

A dobrácsapátii leányegyház hívei az anyaegyház ügyeibe egyáltalában nem avatkozhatnak, ott semminémű jogokat nem gyakorolhatnak, csupán abban az esetben, ha mint külbirtokosok az anyaegyház számára is fizetnek egyházi adót.

Közgyűlésünk az idézett szerződést magában foglaló presbyteri határozatokat jóváhagyja s megerősítés végett az egyházkerületre fölterjeszti.

52. Az 1916—91. egyházmegyei szám alatt kiküldött bizottság javasolja, hogy az egyházmegye rendelkezése alatt levő államsegélyből évenként 1000 (ezer) korona fordíttassék az 1906—75. sz. egyházmegyei határozatban megjelölt célra, úgy, hogy a segélyosztást véleményező bizottság a segélyezés mérvét esetről-esetre határozza meg javaslatában; évenként 1000 (ezer) korona pedig utaltassék a közpénztárba azért, hogy ebből 700 K tőkésíttessék, 300 K pedig újabb 10 esztendőre, évről-évre a szatmárnémetii tanítónőképző részére segélyül kiadassék.

Közigyűlésünk az itt előterjesztett javaslatot határozati erőre emeli.

53. Hiripi lelkész 1915—424. sz. egyházkerületi határozatra vonatkozóan jelenti, hogy a kántori külön javadalom biztosítására az egyházközség adósegélyének fölemelését eredménytelenül kérte az egyetemes konventtől s e tárgyban megfelelő jelentést mindaddig nem tehet, míg a konvent ez országos kérdést kedvezően meg nem oldja, ami talán a következő segélyezési ciklusban remélhető.

Ezt a jelentést közgyűlésünk tudomásul veszi s az egyházkerületre fölterjeszti.

54. A nagykolcsi presbyterium 1917. január hó 14. napján 4. sz. határozatában kimondotta, hogy a „Magyar földhitelintézetek országos szövetségé”-től a szamoskrassói határban fekvő, volt Ujfalussy-féle, parcellázás alatt álló birtokból 10 holdnyi parcellát, 1200 □-öles holdanként 550—650 K vételárért, a területre vonatkozó szabad választás fentartása mellett, megvásárol. Az esperesi hivatal által véleményadásra fölkért Oláh Sándor szamoskrassói lelkész az ingatlanvételt az egyházra nézve föltétlenül előnyösnek mondja.

Közigyűlésünk az idézett szabályszerű presbyteri határozatot s az ennek kapcsán bemutatott „vételi ajánlat”-ot a maga részéről jóváhagyja s megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

55. Több tárgy nem lévén, esperes ur a szatmári ref. egyház elnökségének a tanácssterem átengedéseért

szíves köszönetet mond s a közgyűlést berekeszti.

Bírósági határozatok.

56. A nagybányai egyházmegye bírósága, mint fegyelmi bíróság, Széll György tárgyalást vezető, Csaba Adorján társelnök elnöklete alatt, Szabó József, Nagy Elek, Papolczy Zoltán, Magoss Ferencz, Joó Kálmán, Tóth Mór, Sinka Lajos, Bay Lajos, Boross Zoltán bírák, Soltész Elemér jegyző részvétele mellett, Sziky Ádám panaszlott és dr. Harcsár Géza ügyész jelenlétében, az 1916—96. számú egyházmegyei bírósági határozattal folyamatba tett ügyben alantírott helyen és napon a nyilvánosság kizárásával tartott tárgyalás után zárt ülésben egyhanguan a következő határozatot hozta:

Ítélet.

Fegyelmi bíróság Sziky Ádám lelkeszt az ellene emelt vád és következményeinek terhe alól bizonyékok hiányában fölmenti; a 60 K eljárási költséget egyházmegyei közpéntár terhére állapítja meg s figyelmezteti panaszlottat, hogy magának elégtételt a köztörvények útján szerezhet.

Kelt Szatmár-Németiben, 1917. április hó 19. napján.

Széll György, egyházi elnök. *Csaba Adorján*, világi elnök. *Soltész Elemér*, jegyzőkönyvvezető.

57. A nagybányai egyházmegye bírósága, mint fegyelmi bíróság, Széll György tárgyalást vezető, Csaba Adorján társelnök elnöklete alatt, Sátor Dávid, Szabó József, Papolczy Zoltán, Nagy Elek, Magoss Ferencz, Joó Kálmán, Tóth Mór, Szilágyi Tihamér, Sinka Lajos, Bay Lajos, Boross Zoltán bírák, Bogdán Lajos jegyző részvétele mellett, Takács Imre panaszlott és dr. Harcsár Géza ügyész jelenlétében a nagyszalontai ref. egyházmegye esperesének panaszára Takács Imre kiskolcsi lelkeszt ellen indított ügyben alantírott helyen és napon következően határozott:

Végzés.

A fegyelmi bíróság a folyamatba tett fegyelmi eljárást megszünteti.

Kelt Szatmár-Németiben, 1917. április hó 19. napján.

Széll György, egyházi elnök. *Csaba Adorján*, világi elnök. *Bogdán Lajos*, jegyzőkönyvvezető.

58. Sziky Ádám sárközi lelkész az egyházmegye fegyelmi bíróságához intézett, 1917. márcz. 28-án kelt beadványában fegyelmi eljárás megindítását kéri Horváth Gábor józsefházai ref. tanító ellen azért, mert nevezett tanító a Sárközön, 1917. márc. 26-án lelkész fegyelmi ügyében tartott tárgyalás alkalmával azt a megjegyzést tette, hogy a fegyelmi bíróság nagyon lanyhán kezeli a fegyelmi ügyeket. Ezért őt a jelenlevő világi tanácsbíró meg is intette.

Fegyelmi bíróság a fegyelmi eljárás megindítását megtagadja; mert Horváth Gábor józsefházai tanító megjegyzését a jelenlevő világi tanácsbíró részéről elhangzott figyelmeztetéssel teljesen elintézettnek tekintti annyival inkább, mert e tárgyban maguk a közvetlenül érdekelt tanácsbírák fegyelmi panasszal élni nem tartották szükségesnek.

59. Időszaki tanácsba az elnökség vezetése mellett a f. 1917. évre megválasztatnak

rendes tagokul Sátor Dávid, Szabó József, Tóth Mór;
pótagokul Nagy Elek, Magoss Ferencz, Bay Lajos tanácsbírák.

60. A bíróság lelkészi elnöke jelenti, hogy Horváth Gáborné az 1916—96. sz. ítélettel kiszabott 200 K bírságot az egyházmegye pénztárába befizette.

Tudomásul szolgál azzal, hogy a befizetett összegből 100 K a Kálvineum, 100 K az egyházmegyei könyvtár javára számolandó el.

Függelék.

Az 5. 11—15. 22—26. 31—33. 48—53. 56. 58—60. számokat jegyzette Soltész Elemér;

Az 1—4. 6—10. 16—21. 27—30. 40. 54. 55. 57. számokat Bogdán Lajos;

A 34—39. számokat Miszti Mihály előadó.

A 41. számot Sátor Dávid előadó;

A 42. 47. számokat Oláh Sándor előadó;

A 43—36. számokat Joó Kálmán előadó.

Hitelesítjük.

Szatmár-Németi, 1917. április 19.

Széll György,
esperes.

Csaba Adorján,
gondnok.

Soltész Elemér,
főjegyző.

Bogdán Lajos,
jegyző.

Betűsoros tárgymutató.

- Adóalap (egyetemes) szabályrendelettervezet módosítása tárgyában lelkészegyesület javaslata. 36.
- Adorjáni birtok-eladás fölterjesztetik. 19. — presbyterium a külön kántori javadalom tárgyában jelentést ad az egyházkerületnek. 21.
- Államsegélyből évenként 1000 K kiosztandó, 700 K tőkésítendő, 300 K a szatmárnémetii tanítónőképzőnek segélyül. 52.
- Amaczi díjlevél-ügyben egyházlátogató küldöttség járjon el. 12.
- Aranyosmeggyesi egyház Böszörményi Zsigmondtól ígéretet nyer. 13. — lelkész kártalanítása jövedelme csökkenéséért. 14.
- Avasujvárosi állandó káplánság tárgyában fölterjesztés. 22. — lelkész és gondnok jelentése díjlevél tárgyában a kerülethez. 25.
- Betegsegélyző intézmény tárgyában adjon javaslatot a lelkészegyesület. 24. — lelkészegyesület javaslata. 34.
- Böszörményi Zsigmond nyilatkozata az aranyosmeggyesi egyház javára. 13.
- Dobrácsapáti leányegyház egyessége kiskolcsi egyházzal fölterjesztetik. 51.
- Drágasági pótlékot, belhivatalnokoknak, egyházak adjanak. 37.
- Egyházkerület 1916—345. sz. határozata tudomásul. 6. — 1916—442. sz. határozata egyházmegyénkre nem vonatkozik. 7. — 1916—599. sz. határozata tudomásul. 8.
- Egyházmegyei könyvtárnak 100 K. 60.
- Esperesi jelentés 5.
- Felsőbányai lelkészi díjlevél fölterjesztetik. 27.
- Halotti énekeskönyv tárgyában lelkészegyesület fölterjesztése. 38.
- Helmezy-öszöndi Joó Kálmánnak adatik. 11. — alapítvány állásáról közpénztárnok jelentése. 45.
- Hiripi tanítónő drágasági pótlékának fölemelése tudomásul. 23. — lelkésznek kántori javadalom tárgyában 1915—424. sz. egyházkerületi határozatra adott jelentése fölterjesztetik. 53.
- Horváth Gáborné 200 K birságot megfizette. 60.

- Időszaki tanács 1917. évre. 59.
 Kálvineumnak 100 K. 60.
 Kishódosi egyház 4000 K tőkesegélyről való számadása fölterjesztetik. 31.
 Kiskolcsi anyaegyház egyessége dobrácsapátii leányegyházzal fölterjesztetik. 51.
 Kispaládi presbyterium 1917-ben 100% rendkívüli adót vethet. 28.
 Közalapkezelő 1916. évi számadásáról bizottsági jelentés tudomásul. 32.
 Közgyűlés megnyitása. 1. — tagjainak számbavétele. 2. — Szatmár-Németibe összehívása jóváhagyást nyer. 4. — berekesztése. 55.
 Lelkészegyesület határozata az urvacsorai kérdések tárgyában fölterjesztetik. 34. — betegsegélyző intézmény tárgyában. 35. — adóalap szabályrendelettervezet módosítása tárgyában fölterjesztetik. 36. — lelkészek drágasági pótléka tárgyában. 37. — halotti énekeskönyv tárgyában fölterjesztetik. 38. — gyűlési napidíjak tárgyában számvevőszéknek kiadatik. 39.
 Missziói jelentés 1916-ról fölterjesztetik. 47.
 Nagybányai alapítványok alapító levelei jóváhagyatnak. 17.
 Nagykolcsi presbyterium határozata 10 hold föld megvétele tárgyában fölterjesztetik. 54.
 Nagypaládi tagosbirtok bérbeadása megerősítettik. 20. — presbyterium tanítók helyettesítéséről szept. 1-ig fegyelmi eljárás terhe alatt gondoskodják. 40.
 Napidíj fölemelése tárgyában számvevőszék adjon javaslatot. 39.
 Nyugdíjintézeti pénzkezelő 1916. évi számadása levéltárba. 33.
 Oláh Sándor szamoskrassói lelkész részére a presbyterium évi 1000 K személyi pótlékot állapít meg. 50.
 Ombodi h. lelkész fizetés-ügyében presbyterium határozata hatályon kívül helyeztetik. 26. — presbyterium tanító helyettesítéséről szept. 1-ig jelentsen. 40.
 Patóházai ingatlan-eladás fölterjesztetik. 18.
 Polgári leányiskolák létesítéséhez egyházmegyénk anyagi eszközzel nem rendelkezik. 30.
 Rózsályi presbyterium tanító helyettesítéséről szeptember hó 1-ig jelentsen. 40.
 Sándorhomoki presbyterium 1917-ben 25 százalék rendkívüli adót vethet. 29.
 Sárközüjlaki presbyterium tanító helyettesítéséről szeptember hó 1-ig jelentsen. 40.

BETÜSOROS TÁRGYMUTATÓ

- Sepsy Károly tanügyi bizottsági tag. 40.
- Szamoskrassói presbyterium 1917. évben 100 százalék rendkívüli adót vethet. 48. — határozata 50 hold földnek egyházfentartó alapul megvétele tárgyában fölterjesztetik. 49. — határozata lelkész 1000 K személyi pótlékára nézve tudomásul. 50.
- Számvizsgáló bizottság jelentése és javaslatai az egyházi számadásokra nézve elfogadtatnak. 42. — közpénztárnok 1916. évi számadására nézve. 43. — egyházmegyei közpénztár 1917. évi költségvetésére nézve. 44. — Helmeczy-alapítvány állásáról. 45. — könyvtárnok 1916. évi számadásáról. 46.
- Szatmári egyház elnökségének köszönet. 55.
- Szatmárgörbedi egyház iskolaügyi hiányait szüntesse meg. 40.
- Szatmárnémetii tanítónőképzőnek 1916—1925. évekre évi 300 korona segély. 52.
- Szepessy Erzsébet adorjáni tanítónő esküt tesz. 16.
- Sziky Ádám fegyelmi ügyében fölmentő határozat. 56. — Horváth Gábor ellen irányuló kérelmét bíróság nem teljesíti. 58.
- Takács Imre kiskolcsi lelkész. 5. — fegyelmi ügyében eljárást megszüntető határozat. 57.
- Tanügyi bizottság jelentése tudomásul, javaslati elfogadtatnak. 40. — elnökének jelentése az 1916—1917. sz. kerületi határozatra. 41.
- Tárgysorozat megállapítása. 3.
- Tisztabereki magtár templomalap czimen kezeltetik. 10.
- Tűzbiztosítási jutalék tárgyában felsőszabolcsi egyházmegye 1916—87. sz. határozata fölött napirendre térünk. 9. — debreczeni egyházmegyei közértekezlet 1916—4. sz. határozata fölött szintén. 15.
- Urvacsorai kérdések tárgyában lelkészegyesület állásfoglalása. 34.
- Uzskai egyház iskolaügyi hiányait szüntesse meg. 40.

A) Az egyházmegye tisztikara.

Elnökség: *Széll György* esperes-lelkész, Avasujváros; *Csaba Adorján* egyházmegyei gondnok, Szatmárvármegye főispánja, Nagykároly.

Jegyzők: *Soltész Elemér* lelkész, egyházkerületi aljegyző, Nagybánya; *Bogdán Lajos* lelkész, Pettyén; *Thordai Imre* városi tanácsos, Nagybánya; *dr. Helmeczy József* ügyvéd, Szatmár-Németi.

Könyvtárnok: *Kolos Vincze* lelkész, Vámfalu.

Levéltárnok: *Soltész Elemér*.

Nyugdíjintézeti pénzkezelő: *Bogdán Lajos*.

Pénztárnok és közalapi pénzkezelő: *Nagy Lajos* lelkész, Felsőbánya.

Ügyész: *dr. Harcsár Géza* ügyvéd, Szatmár-Németi.

B) Az egyházmegye bírósága.

Elnökség: *Széll György*; *Csaba Adorján*.

Tanácsbírák: *Sátor Dávid* lelkész, Szinérváralja; *Szabó József* lelkész, Aranyosmeggyes; *Nagy Elek* lelkész, Kispalád; *Papoczy Zoltán* lelkész, Apa; *Magoss Ferencz* lelkész, Mikola; *Joó Kálmán* lelkész, Szárazberek; *Tóth Mór* birtokos, Patóháza; *dr. Dezső Kálmán* kuriai bíró, Budapest; *Szilágyi Tihamér* járásbíró, Szinérváralja; *Sinka Lajos* ny. tanító, Szamoskrassó; *Bay Lajos* takarékpénztári igazgató, orsz. képviselő, Nagybánya; *Boross Zoltán* birtokos, Aranyosmeggyes.

C) Képviselők, bizottságok, kiküldöttek.

Adóügyi bizottsági tag: *Kócsi Péter* lelkész, Nagyhódos.

Egyházkerületi képviselők: *Sátor Dávid*; *Bay Lajos*. Pótképviselők: *Magoss Ferencz*; *dr. Harcsár Géza* (1916—1918.).

Egyházmegyei tanügyi képviselők: *Fábián István* tanító, Szinérváralja; *Kádár Károly* tanító, Egri.

Helmeczy-ösztöndíj-bizottság. Elnök: az esperes. Előadó: a lelkészi főjegyző. Tagok: az egyházmegye gondnoka és tanácsbírái.

Időszaki tanács. Elnökség: *Széll György*, *Csaba Adorján*.

Rendes tagok: *Sátor Dávid; Szabó József; Tóth Mór.* Póttagok: *Nagy Elek; Magoss Ferencz; Bay Lajos.*

Könyvtári bizottság. Elnök: *Széll György.* Tagok: *Sátor Dávid; Papolczy Zoltán; Kolos Vince.*

Közalapi bizottság. Elnök: *Széll György.* Tagok: *Sinka Lajos; Balajthy Károly* lelkész, Szamoskóród.

Missziói bizottság. Elnök: *Széll György.* Előadó: *Oláh Sándor* lelkész, Szamoskrassó. Tagok: *Sátor Dávid; Szilágyi Tihamér.*

Nyugdíjbizottság. Elnök: *Széll György.* Tagok: *Soltész Elemér; Magoss Ferencz; Sinka Lajos; dr. Harcsár Géza.*

Segélyosztást véleményező bizottság. Elnök: *Magoss Ferencz.* Tagok: *Sinka Lajos; Kató Béla* lelkész, Amacz.

Szatomárnémetii ref. főgimnázium igazgatótanácsának tagja: *Széll György.*

Szatomárnémetii ref. tanítónőképző igazgatótanácsának tagja: *Csaba Adorján.*

Szatomárnémetii ref. tanítónőképző fentartótestületének tagjai: *Szabó József; Tóth Mór.*

Szavazatbontó bizottság. Elnökség: *Széll György; Csaba Adorján.* Tagok: *Soltész Elemér; Sátor Dávid; Szabó József; Tóth Mór; Szilágyi Tihamér; dr. Harcsár Géza.*

Számvevőszék. Elnök: *Tóth Mór.* Tagok: *Joó Kálmán; Sinka Lajos; Kócsi Péter; Oláh Sándor.*

Tanügyi bizottság. Elnök: *Sátor Dávid.* Jegyző: *Bogdán Lajos.* Tagok. 1) Nagypaládi kör: *Kócsi Péter; Nagy Géza* tanító, Nagypalád; *Szaboszlai Sándor* birtokos, Tisztaberek. 2) Mikolai kör: *Magoss Ferencz; Kádár Károly; Kovásznay Zsigmond* birtokos, Batiz. 3) Szamoskrassói kör: *Sárközi Lajos* lelkész, Nagykolcs; *Sinka Lajos; Veress Sándor* jegyző, Pettyén. 4) Apai kör: *Misztli Mihály* lelkész, Józsefháza; *Szilvásy Sándor* tanító, Sárközujlak; *Szeőke Sándor* birtokos, Szatomárdvari. 5) Nagybányai kör: *Nagy Lajos; Sólyom Ferencz* vallástanító, Nagybánya; *dr. Nagy Gábor* ügyvéd, Nagybánya. 6) Avasi kör: *Kolos Vincze, Fábán István; Sepsy Károly* jegyző, Szinerváralja.

